

DEN DANSKE AGRO- OG FØDEVARESEKTOR – UNDER DEN FINANSIELLE OG ØKONOMISKE KRISE

Af Ph.D., cand. agro. & merc., Henning Otte Hansen,
Fødevareøkonomisk Institut, Københavns Universitet

Hele verden er påvirket af fødevarekrisen, finanskrisen og den økonomiske krise. De tre kriser hænger mere eller mindre sammen: De finansielle krise var med til at forstærke fødevarekrisen, og den økonomiske kriser er direkte afledet af den finansielle krise. Al- ligevel kan man godt forsøge at skille de tre kriser af og analysere deres årsag samt mulige konsekvenser for den danske agro- og fødevaresektor. Fødevarekrisen er - indtil videre - reelt overstået, og finanskrisen er sandsynligvis også ved at toppe. Den økono- miske krise i form af recession, fastlåst lav-konjunktur og manglende tillid til den økono- miske udvikling er først lige begyndt og kan blive langvarig. De tre kriser har - og vil - ramme den danske agro- og fødevaresektor. Faldende efterspørgsel, økonomisk usik- kerhed og likviditetsmangel vil påvirke sektoren negativt. Omvendt ser den danske agro- og fødevareindustri ud til at være relativt robust, og krisen kan resultere i en for- nyet positiv international konsolidering og strukturudvikling i sektoren.

Tre kriser

Danmark og den danske fødevaresektor står midt i tre kriser: Fødevarekrisen, den finan- sielle krise og den økonomiske krise.

Finanskrisen startende i USA med faldende ejendomsværdier, bank-krak og store aktie-

kursfald. Denne finanskriser ser nu ud til at være toppet, og de finansielle markeder er sandsynligvis ved at være mere stabile.

Finanskrisen var imidlertid også med til at starte fødevarekrisen. Ejendomsspekulanter i især USA holdt op med at investere i ejen-

domme og flyttede fokus hen på råvaremarkedet, herunder bl.a. kornbørserne, hvor en begyndende prisstigning var under opsejling. Denne spekulation på kornmarkedet - sammen med virkningerne af de meget små lagre, anvendelse af korn til bioenergi, dårlig høst og stigende efterspørgsel fra Fjernøsten - fik priserne til at eksplodere. I praksis er fødevarekrisen allerede overstået nu.

Den tredje krise, den økonomiske krise - er lige begyndt. Den økonomiske krise er afledt af den finansielle krise og omfatter økonomisk lavkonjunktur, stigende arbejdsløshed, faldende forbrug og mindre investeringer. Denne økonomiske velfærdskrise ser vi kun starten af, men trods diverse økonomiske

hjelpepakker og indgreb rundt omkring i verden er der næppe tvivl om, at denne krise kan blive både hård og langvarig. Vi ser allerede nu tegn på negativ økonomisk vækst i flere lande.

De tre krisers hidtidige forløb - samt en vurdering af den fremtidige udvikling - er skitseret i figur 1.

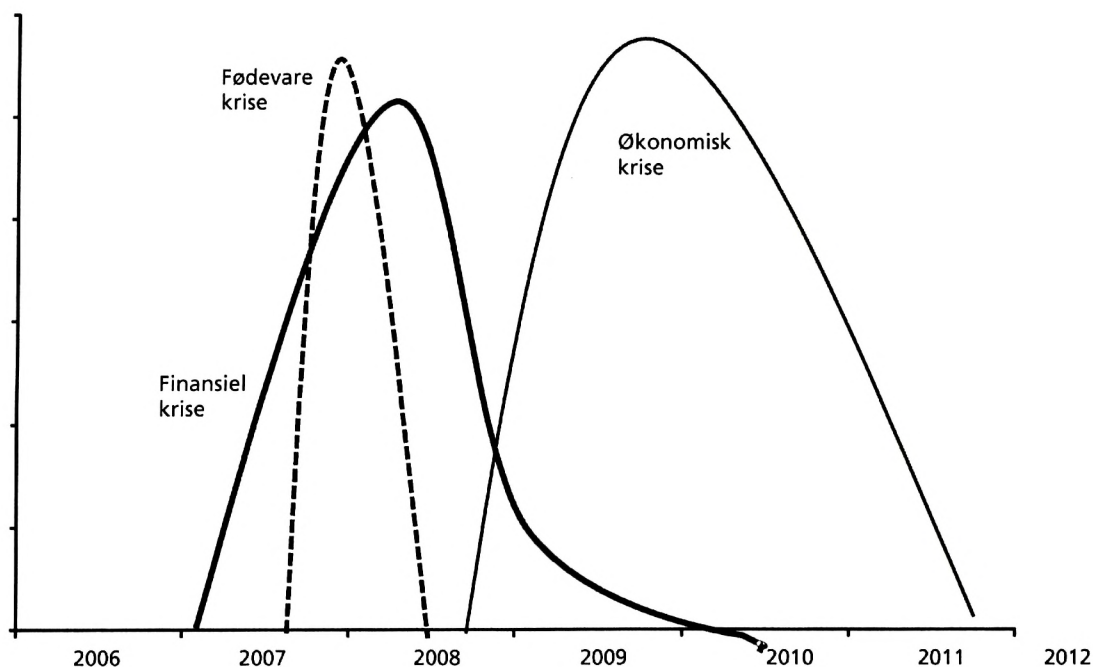
De tre krisers hovedindhold og konsekvenser fremgår af boks 1.

Fødevarekrisen

Fødevarekrisen - i form af kraftigt stigende priser på især korn og mejeriprodukter - begyndte for alvor i midten af 2007.

Fødevarekriser og perioder med meget

Figur 1. Fødevarekrisen samt den finansielle og økonomiske krise. Skitseret og forventet forløb

Kilde: Egen fremstilling

Boks 1. De tre kriser: Indhold og konsekvenser

Fødevarekrise	Finansiell krise	Økonomisk krise
Kraftige prisstigninger Små kornlagre Spekulation Hamstring Dårlig høst flere steder Efterspørgsel fra bioenergi 80 mio. flere mennesker sulter Efterfølgende større kornareal Efterfølgende større produktion	Faldende ejendomspriser Bank-krak Faldende beskæftigelse Store aktiekursfald Valutakursuro Finansiell risiko-aversion Faldende udlån Likviditets-knaphed	Recession - negativ økonomisk vækst Faldende beskæftigelse Faldende investeringer Efterspørgsels-nedgang International handel stagnerer Risiko for øget protektionisme

kraftige prisstigninger og -fald har eksisteret tidligere er ikke noget nyt. Gennem 1900-tallet har der været 4-5 perioder, hvor kornpriserne er steget drastisk. I alle tilfælde har kriserne været kortvarige - typisk 1-3 år.

Det er vigtigt at få klarlagt årsagerne til krisen: Derved kan man bedre løse den, og derved kan man også bedre forudsige, hvornår en ny fødevarekrise er under udvikling.

Årsager, reaktioner og forløb kan i vid udstrækning genkendes fra tidligere fødevarekriser

Fødevarekrisen i 2007/08 skyldes både midlertidige eller tilfældige årsager og mere længerevarende og strukturelle årsager

Blandt de væsentligste årsager er:

Midlertidige/tilfældige årsager

- Dårlig høst flere steder i verden. I 2006/07 var kornhøsten i Australien under 50 pct. af et normalt år, og også USA og EU havde betydelige produktionsnedgange
- Meget små lagre. Små lagre viser sig altid at betyde højere priser, og store lagre betyder små priser. Lager- og prisudviklingen har været meget sammenfaldende i de seneste årtier, og lagrenes størrelse kan forklare det me-

ste af prisudviklingen på verdensmarkedet for korn

- Højkonjunkturer i mange lande – bl.a. i mellemindkomstlande – øger efterspørgslen efter fødevarer, herunder især animalske fødevarer.
- Spekulation. Som følge af et vigende ejendomsmarked i USA blev råvarer - og herunder korn - et stigende spekulationsobjekt.

Strukturelle/længerevarende årsager

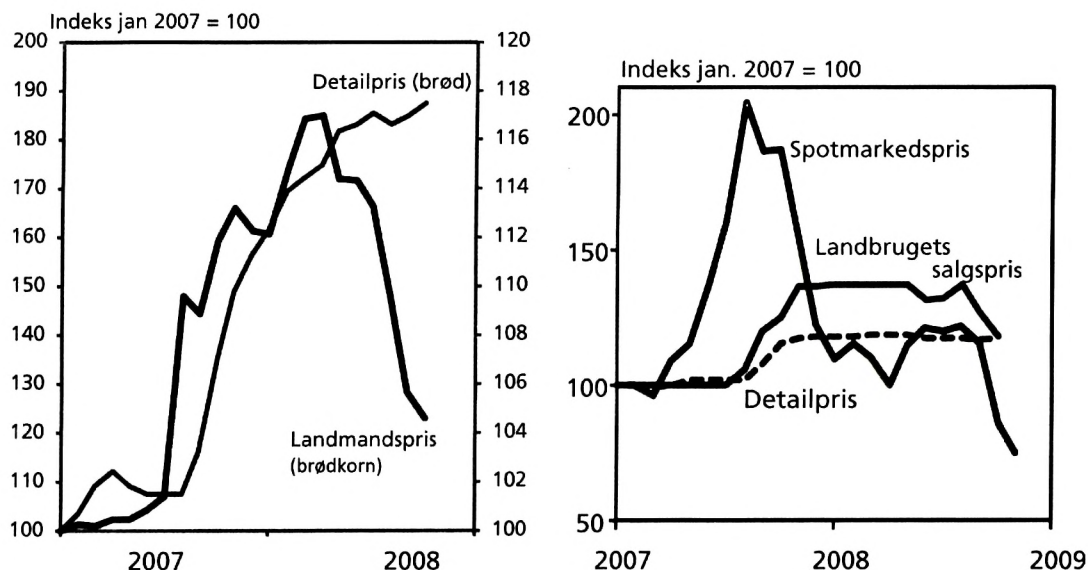
- Bioenergi betyder stigende efterspørgsel efter bl.a. korn. I USA alene blev omkring 20 pct. af majsproduktionen brugt på bioenergi. På verdensplan gik ca. 5 pct. af kornproduktionen til energifremstilling. Der er stor uenighed om, hvor meget bioenergi betyder for kornprisstigningerne. Forskellige analyser når frem til, at bioenergi kan forklare fra 20 til 70 pct. af prisstigningen på korn i 2007/08, jfr. f.eks. World Bank (2008)
- Vedvarende vækst og forbrugsstigning i bl.a. Asien og Central- og Østeuropa. Den bedre levestandard øger også efterspørgslen af fødevarer - herunder især animalske fødevarer

- Højere energipriser påvirker også landbrugspriserne i opadgående retning. Fremover kan det forventes, at energi- og kornpriserne vil udvikle sig endnu mere i samme retning
- Liberalisering af landbrugspolitikken. Liberalisering og den gradvise reduktion af landbrugsstøtten i den vestlige verden påvirker på flere områder verdensmarkedspriserne på landbrugs- og fødevarer i opadgående retning. Samtidig med begrænsningerne i den produktionsafhængige landbrugsstøtte, reduceres udbuddet, og det medfører højere priser på verdensmarkedet.
- Derudover bliver overskudsdumping på verdensmarkedet mindre, og det vil også medføre stigende verdensmarkedspriser.

- Flere lande indførte eksportrestriktioner (eksportforbud eller eksporttold) under fødevarekrisen, og det var med til at forstærke prisstigningerne på verdensmarkedet.
- Hamstring og panik-køb var også med til at forværre fødevarekrisen. Den meget store opmærksomhed i medierne på de stigende fødevarerpriser gav et øget pres på markedet. En række u- og mellemindkomstlande oplevede for eksempel, at forbrugerne købte store mængder ris, som blev opbevaret hjemme i husholdningerne. Dette medførte et forøget prispres.

Der kan således gives mange forklaringer på fødevarekrisen og dens opståen. Det er tilsyneladende et komplekst billede, hvor mange faktorer spiller ind. Samtidig er nogle af fak-

Figur 2. Udvikling i landmands- og detailpriser jan. 2007 - oktober 2008. Jan. 2007 = 100

Anm. Figurerne viser, at landmændenes salgspreser nu er tæt på niveauet før fødevarekrisens start i sommeren 2007.

Detailpriserne er endnu ikke fulgt med ned, men det vil sandsynligvis ske inden for meget kort tid.

Kilde: Dansk Landbrug (2008), Danmarks Statistik (2008) og MDC (2008)

torerne sammenhængende: En dårlig høst medfører f.eks. mindre lagre. Høje energipriser øger kornpriserne via både dyrere kunstgødning, og via større bioenergiproduktion.

Samtidig er der også et vist element af „sammenfald af flere tilfældige uheldige omstændigheder“ på én gang. F.eks. kommer opprioriteringen af bioenergi netop på et tidspunkt, hvor kornlagrene i forvejen er små.

De internationale priser på korn og mejeriprodukter er i slutningen af 2008 i store træk tilbage på niveauet før fødevarekrisens start i 2007. I Danmark gælder det også, at landmandens salgspriser på korn og mælk igen er faldet, mens detailpriserne endnu ikke har tilpasset sig de lavere råvarepriser, jfr. figur 2.

Med de faldende landbrugspriser kan man sige, at fødevarekrisen er overstået - omend nogle af de både kort- og længerevarende årsager bag fødevarekrisen stadig er til stede. Der er derfor en stor risiko for en ny fødevarekrise inden for en relativ kort periode.

Landbrugsmarkederne løste midlertidig fødevarekrisen

Der er flere forklaringer på, at fødevarekrisen og de høje priser i 2007/08 så hurtigt forsvandt.

Generelt kan man sige, at markedsmekanismernes og landmændenes respons på de høje priser helt eller delvist løste fødevarekrisen - i hvert fald på kort sigt. Kornarealerne og kornproduktionen steg betydeligt, og udbuddet tilpassede sig dermed de nye høje kornpriser.

Man kan flere steder se, at der er en meget klar sammenhæng mellem på den ene side priserne på korn og gødning og på den

anden side gødningsforbruget i den efterfølgende vækstsæson.

Samtidig stagnerede efterspørgslen på grund af de høje priser. Også interessen for bioenergi baseret på korn og andre landbrugsprodukter blev påvirket negativt.

Endvidere ophørte spekulatørene i stigende råvarepriser, da først prisfaldene tog til, og det fik en selvforstærkende effekt.

Endeligt fik det også betydning, at knaphed på likviditet som følge af finanskrisen medførte et øget salg fra lagrene for at reducere likviditetsbindingen.

Konklusionen er derfor, at midlertidige, høje kornpriser historisk set resulterer i en intensiveret produktion. Resultatet bliver derfor stigende udbud og dermed faldende priser efter en kortere periode. En verdensmarkedspris, som vi havde under fødevarekrisen, er derfor ikke holdbar på lang sigt.

Fødevarekrisens konsekvenser

Fødevarekrisen har på flere måde påvirket indtjeningen i agro- og fødevareindustrien.

For **brødindustrien** betød de stærkt stigende kornpriser, at en væsentlig indsatsfaktor steg i pris, og at de samlede omkostninger steg. Korn udgør imidlertid kun ca. 8 pct. af brødpriisen i detailledet, hvorfor virkningen er begrænset. Dertil kommer, at brødpriiserne i løbet af fødevarekrisen steg betydeligt - og langt mere, end hvad de stigende kornpriser kan forklare. Brødproducenter bidrog væsentligt til prisstigningen, idet de stod for 30 pct. og 40 pct. af prisstigningen på henholdsvis hvedebrød og rugbrød. Brødproducenterne har derved i høj grad medvirket til at forøge prisstigningerne, jfr. Konkurrencestyrelsen (2008).

Mejerivirksomhederne blev udsat for en stor prispåvirkning, da verdensmarkedspriserne på især mælkepulver steg dramatisk i slutningen af 2007 og starten af 2008. På den ene side steg mejeriernes salgspriser og dermed indtjening, men på den anden side steg også spot-markedspriserne på råmælk. Dermed kom der et prispres fra mælkeleverandørerne, hvoraf nogle begyndte at levere mælken til andre mejerier eller handelsvirksomheder, hvor mælken blev afregnet til en langt højere men mere ustabil pris.

Da spot-priserne begyndte at falde i slutningen af 2007 og videre ind i 2008, forblev de afregningspriserne til danske landmænd på et relativt højt niveau. Selv om priserne er faldet i løbet af 2008, var det ikke nok til at sikre mejeriernes konkurrenceevne, og det har medført en betydelig en nedjustering af bl.a. Arlas forventede resultat for 2008.

Prisgennemslaget i forbrugerpriserne på smør og mælk begrænsede sig i store træk til effekterne af de højere råvarepriser og afspejler dermed udviklingen på de internationale markeder. På nogle områder absorberede mejerierne selv en del af råvareprisstigningen, mens mejerierne på andre områder forøgede deres avance, jfr. Konkurrencestyrelsen (2008).

Svineslagterierne måtte i 2008 konstatere en betydelig nedgang i deres leverancer af slagtesvin som følge af de højere korn- og foderpriser. Udbuddet af slagtesvin faldt på grund af det forringede bytteforhold mellem svinekød og foder, og samtidig steg eksporten af levende svin. Kapacitetsudnyttelsen på de danske svineslagterier faldt dermed, hvilket var med til at forringe det samlede økonomiske resultat.

Sukkerindustrien mærkede også, at planteavlsbedriftenes alternative indtjening på kornproduktion steg betydeligt. Selv om de internationale sukkerpriser ikke på kort sigt var blevet væsentligt forbedrede, blev det nødvendigt at hæve afregningspriserne på landmændenes sukkerroer for at kunne sikre de nødvendige råvarer. Med store kapacitetsomkostninger i sukkerindustrien og med en given produktionskvote er det af stor betydning, at det ønskede råvarevolumen kan skaffes.

Drikkevareindustrien er også afhængig af prisudviklingen på landbrugsråvarer, omend landbrugsråvarerne udgør en faldende og relativt lille del af de samlede omkostninger. Carlsberg har flere gange varslet og gennemført prisstigninger på øl som følge af stigende råvarepriser. Målet har været at hindre prisstigningerne på råvarer i at udhule indtjeningen. Medio 2008 havde Carlsberg gennemført prisstigninger, der mere end kompenserede for dels hidtidige prisstigninger, idet der også var taget højde for fremtidige potentielle prisstigninger.

Grovvarevirksomhederne har været meget påvirket af de stærkt stigende kornpriser. Korn er en udbredt handelsvare for grovvaresekskaberne, og det er også en vigtig bestanddel i de foderblandinger, som produceres og sælges. Priserne på foderblandinger afhænger direkte af priserne på korn, sojaskrå og andre råvarer, men da både køb og salg af foderblandinger og råvarer kan ske på kortere eller længerevarende kontrakter, kan der opstå betydelige gevinster og tab, hvis positionerne ikke er afdækkede eller matcher hinanden.

De meget svingende råvarepriser har da også haft en stor betydning for grovvarereselskabernes økonomi i både 2007 og 2008. KOF Agro måtte i 2007 lade sig fusionere med Danish Agro efter store underskud på grund af manglende afdækning af bl.a. forderkontrakter.

Det kostede også grovvarereselskabet SAB dyrt, at det ikke var dækket tilstrækkeligt ind på råvareområdet. Selskabet måtte derfor indkassere et betydeligt tab, da priserne steg voldsomt. I 2007 fik SAB et underskud på den primære drift på 31,7 mio. kr. efter en omsætning på cirka 1,3 mia. kr. Under forløbet gik selskabet væk fra at indgå lange kontrakter.

Grovvarereselskabet Hedegaard blev ramt af dyre råvarepriser. Kombinationen af faste kontrakter og stærkt stigende råvarepriser betød, at selskabet fik betydelige tab i 2007.

Også andre grovvarereselskaber har tilkendegivet, at kornprisstigningerne har medført både usikkerhed og tab på grund af utilstrækkelig afdækning.

Blandt **markfrøvirksomhederne** har der også været et betydeligt pres på råvarepriserne som følge af prisstigningerne på korn. For markfrøvirksomhederne har kapacitetsudnyttelse samt ikke mindst markedspleje og fastholdelse af kundegrundlaget stor betydning. Dertil kommer, at en fastholdelse eller udvidelse af markedsandelene i flere tilfælde var en målsætning i sig selv. Derfor ville man gå langt for at undgå en stor nedgang i råvareleverancerne – også selv om markedet ikke umiddelbart kunne begrunde nogen væsentlig prisstigning.

Også **gartnerisektoren** har mærket fødeva-

rekrisen, omend virkningerne er noget indirekte. Der er eksempler på, at frugtplantager er blevet nedlagt med henblik på at dyrke korn på arealerne. Her har de høje kornpriser været den endelige årsag til omlægningen.

Finanskrisen

Finanskrisen startende i USA med faldende ejendomsværdier, bank-krak og store aktiekursfald. Denne finanskrise ser nu sandsynligvis ud til at være toppet, og de finansielle markeder er blevet mere stabile, omend der stadig er stor usikkerhed om krisens omfang og videre forløb.

Finanskrisen har betydet, at bankerne er meget tilbageholdende med at låne til hinanden. Det skyldes grundlæggende manglende tillid og frygt for, at modparten går konkurs.

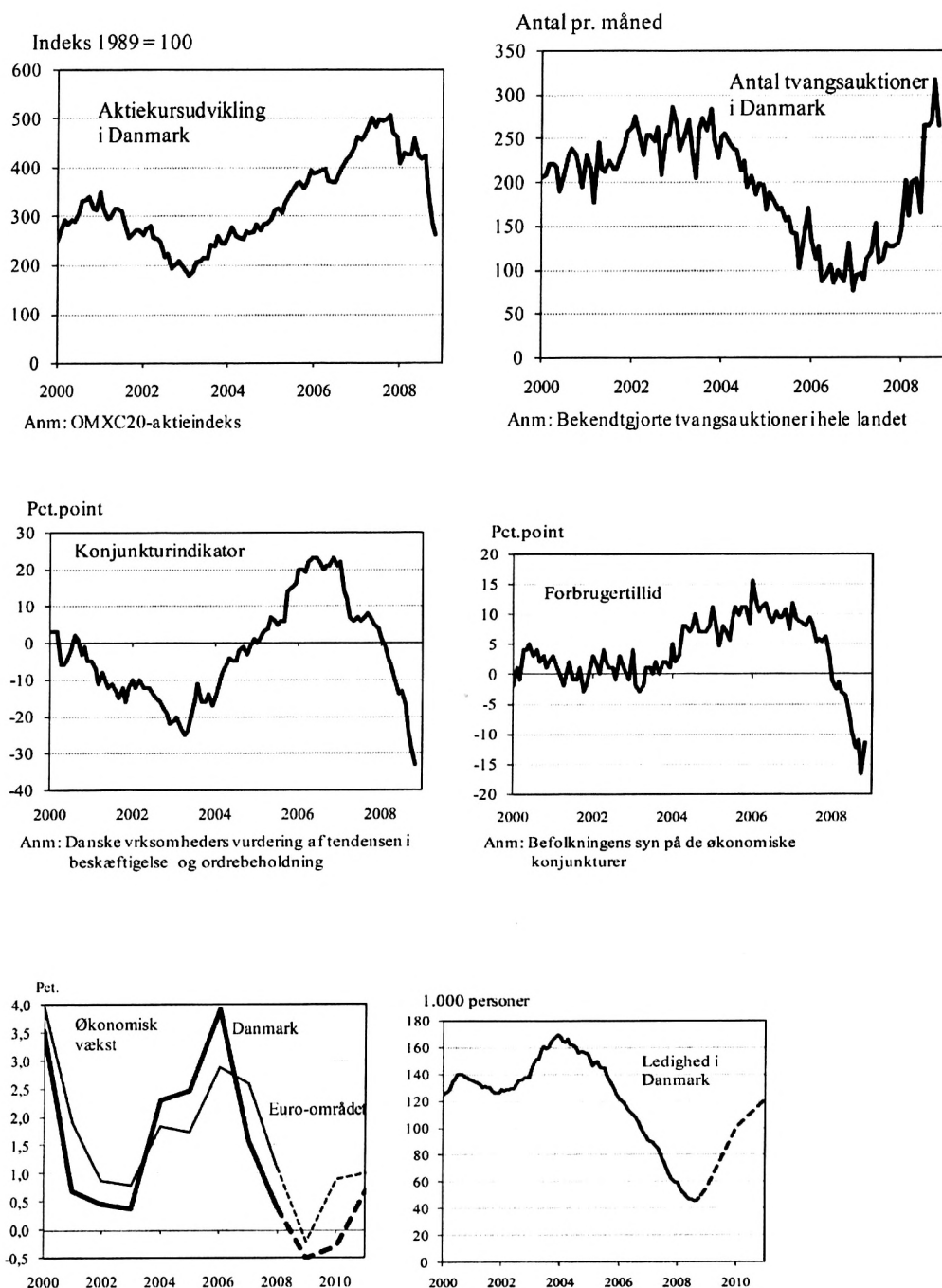
Bankerne har lidt store tab, og der er derfor en risiko for de overreagerer og reducerer deres udlån mere end nødvendigt.

Redningspakkerne og rentenedsættelserne forsøger at modvirke dette. Det er dog endnu ikke muligt at vurdere redningstiltagernes fulde virkning, men udsigten for den internationale økonomi er kritiske.

Finanskrisen har også medført, at de finansielle institutioner er blevet tilbageholdende med at låne penge ud til virksomheder. For andels-fødevirksomheder med en relativt lille egenkapital betyder det også, at adgangen til både lånekapital og risikovillig kapital er blevet mindre.

Knapheden på likviditet betyder også, at mange virksomheder har - eller kan få - problemer med at skaffe tilstrækkelig driftsfinansiering. Det er i sagens natur meget uheldigt, hvis i øvrigt sunde og rentable virksomheder kan komme i en så alvorlig likviditetsklemme, at det kan true virksomhedernes eksistens.

Figur 3. Økonomiske indikatorer til illustration af den finansielle og økonomiske krise

Kilder: Egen fremstilling på grundlag af Danmarks Statistik (2008), OECD (2008) og DØR (2008)

Både virksomhedernes og forbrugernes forventninger til fremtiden er blevet markant forværret igennem de senere måneder. Aktiekurserne er blevet halveret det seneste års tid, og antallet af tvangsauktioner er ca. tre-doblet siden starten af 2007.

Finanskrisen i form af kraftige aktiekursfald har haft en lidt speciel - og mere indirekte - betydning for den danske fødevaraindustri, da den i vid udstrækning er andelsejet. Frygt for fjendtlige overtagelser p.g.a. meget lave aktiekurser er således uden betydning for andelsselskaber. Andelsselskaberne er dog i høj grad hel- eller delejere af datterselskaber m.m. i aktieselskabsform, og dermed kan f. eks. andelsselskabernes egenkapital godt blive påvirket af aktiekursfaldene.

Den økonomiske krise

Den finansielle krise har påvirket den økonomiske udvikling verden over, og resultatet er blevet en reel økonomisk krise i form af recession (negativ økonomisk vækst), stigende arbejdsløshed og generelt dårlige økonomiske konjunkturer.

De økonomiske indikatorer i figur 3 viser udviklingen tilbage fra år 2000. Det ses, at konjunkturerne blev kraftigt forværret i løbet af anden halvdel af 2008.

Både i Danmark og i Euro-området forventes der negativ økonomisk vækst i 2009. Den økonomiske krise er således alvorlig og kan ikke undgås trods en række betydelige nationale og internationale hjælpepakker.

Set ud fra et dansk synspunkt er det betryggende, at den danske økonomi i forvejen er sund og robust med overskud på både betalingsbalance og på de offentlige finanser. Vi har dermed et langt større økonomisk råderum, end vi havde under lavkonjunkturerne i 1980'erne og i starten af 1990'erne.

Konsekvenser af den finansielle og økonomiske krise

Finanskrisen og den økonomiske krise har ramt - eller vil ramme - fødevarerektoren, og

der vil være primært negative men også mindre positive konsekvenser.

Generelt kan man slå fast, at fødevarer er basale varer, hvor efterspørgslen ikke er så afhængig af konjunkturerne og indkomsten som andre varer. Mængden af de efterspurgte fødevarer er relativt konstant i den rigere del af verdenen - man skal jo have fødevarer hver dag, og man spiser ikke væsentligt flere eller færre fødevarer, selv om indkomsten og konjunkturerne ændrer sig.

Biler, turistrejser m.m. er langt mere følsomme over for ændrede konjunkturer end fødevarer, jfr. figur 4.

Figuren illustrerer, at fødevarerforbruget er relativt uafhængigt af BNP-væksten, mens bilsalget er meget følsomt over for konjunkturændringer.

De negative konsekvenser skyldes den fallende købekraft, som på nogle områder rammer højprisprodukter mest, mens discountprodukter nærmere kan lukrere på recessionen. Danske fødevarer kan generelt betegnes som højprisprodukter, idet f.eks. halvdelen af den danske landbrugseksport afsættes til en merpris på 15 pct. i forhold til gennemsnitspriserne i EU. Når lavkonjunkturerne generelt får forbrugerne til at vælge billigere fødevarer, vil det i sagens natur især ramme danske fødevarer.

F.eks. Arla Foods har mærket, at den økonomiske krise i efteråret 2008 slog fuldt igennem i forbrugernes indkøbsmønster og fik dem til i højere grad at vælge billigere mejeriprodukter og oven i købet på visse markeder helt at fravælge mejeriprodukter, jfr. Arla (2008).

Der er dog også en række positive omvendte konsekvenser:

For det første har recessionen medført en positiv afdæmpning i et meget overophedet marked. Manglen på arbejdskraft bliver mindre, og det kan forbedre erhvervets konkurrenceevne.

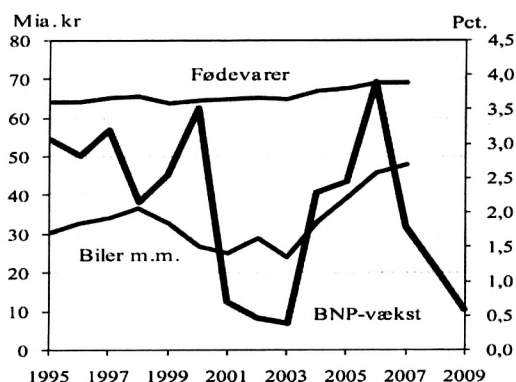
For det andet kan andelsejerformen være en fordel i forhold til andre ejerformer under lavkonjunktur. Andelsselskaber får dermed en relativ fordel. Andelsejerformen betyder i de fleste tilfælde, at andelshaverne har leveringsret og -pligt. Det indebærer, at andelshaverne ofte fungerer som en økonomisk stødpude i perioder med svingende indtjening. Hvis andelsselskabernes indtjening i perioder f.eks. kommer under pres, kan man i større eller mindre omfang tilpasse landmændenes salgspriser og dermed andelsselskabernes omkostninger. Det er således karakteristisk, at andelsselskabernes indtjening varierer langt mindre end deres andelshaveres indtjening – især hvor der er tale om længerevarende bindingsperioder. Andelsselskaber-

nes økonomiske resultater (overskud) vil derfor være relativt stabile fra år til år.

For det tredje er det også sandsynligt, at de store danske andelsfødevarereselskaber er relativt robuste til at klare disse kriser. Med landmændenes leveringspligt, deres rolle som "økonomisk stødpude", og med virksomhedernes stærke markedsposition får de sandsynligvis endnu bedre muligheder for at fortsætte deres internationale ekspansion, da mange virksomheder bliver nødlidende og bliver oplagte opkøbsmål.

Alt i alt skaber de aktuelle kriser en del turbulens og usikkerhed på markedet, hvilket især vil ramme virksomheder, som er placeret på højkonjunktur-segmenter, og som gennem de senere år ikke har fået opbygget en tilpas økonomisk og finansiel stødpude. På fødevarerområdet vil den stagnerende efterspørgsel påvirke negativt, men krisen vil også give stærke fødevareraktiviteter bedre muligheder for at fortsætte den konsolidering og vækst, som har været i gang i Europa i en længere periode.

Figur 4. Udvikling i den danske BNP-vækst samt i forbrug af hhv. fødevarer og biler m.m.

Kilde: Egen fremstilling på grundlag af Danmarks Statistik (2008)

Fremtiden

Agro- og fødevarerindustrien har i de foregående år generelt haft meget begrænsede tab. Trods betydelige satsninger i form af investeringer på nye udenlandske vækstmarkeder har tabene på disse investeringer været relativt beskedne. Også tab på debitorer har været meget små, og det skal også ses i lyset af, at antallet af tvangsauktioner og akkorder har været meget lavt gennem en længere årrække. Denne positive udvikling er allerede vendt i 2008, og situationen vil sandsynligvis fortsætte og sætte sig større økonomiske spor i 2009. 2009 vil derfor blive kendetegnet ved større tab på både debitorer og på nødliden-

de eller fejlslagne investeringer - som en direkte konsekvens af finanskrisen og den efterfølgende økonomiske krise.

Opbygning af konkurrenceevne gennem strukturudvikling er relativt konjunkturfølsomt, idet antallet af fusioner og opkøb normalt falder i perioder med lav økonomisk vækst. Der er dog tegn på, at de store danske agro- og fødevareindustrivirksomheder indtil

videre klarer sig relativt godt i den finansielle og økonomiske krise. Det er derfor sandsynligt, at disse virksomheder vil styrke deres markedsposition i 2009 gennem yderligere internationale opkøb, idet adskillige andre virksomheder i sektoren kan forventes ikke at kunne fortsætte som selvstændige virksomheder.

Kilder

Arla Foods (2008): Arla nedjusterer resultatet for 2008. Pressemeddelelse 9. december

Danmarks Statistik (2008): www.dst.dk

Dansk Landbrug (2008): ØSA prisdatabase

DØR (2008): Dansk økonomi, efterår 2008. www.dors.dk

Fødevareøkonomisk Institut (2008): Landbrugets økonomi 2008

Hansen, Henning Otte (2001): Landbrug i et moderne samfund. Handelshøjskolens Forlag

Konkurrencestyrelsen (2008): Fødevare-priser. Oktober 2008.

MDC (2008): Milk prices.

<http://www.mdcdatum.org.uk/backdata/MilkAuctionPrices.xls>

OECD (2008): www.oecd.org

World Bank (2008): A note on rising food prices. Policy Research Working paper 4682. Donald Mitchel

POST

B

PP

DANMARK

TIDSSKRIFT FOR LANDØKONOMI
UDGIVES I SAMARBEJDE MELLEM:

FØDEVAREØKONOMISK INSTITUT
KØBENHAVNS UNIVERSITET
ROLIGHEDSVEJ 25
1958 FREDERIKSBERG C

TLF 35 33 68 00
FAX 35 33 68 01
FOI@FOI.DK
WWW.FOI.LIFE.KU.DK

DET KONGELIGE DANSKE LANDHUSHOLDNINGSSÆLSKAB
C/O LANDBRUGSRAADET
AXELTORV 3, 1.
1609 KØBENHAVN V

TLF 33 39 42 20
FAX 33 39 41 51
1769@1769.DK
WWW.1769.DK

ISSN 0040-7119